

ณัฐวัตร คำภักดิ์

ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ "คู่มือเขียนโปรแกรมด้วยภาษา Python"

คู่มือเขียนโปรแกรมภาษา

Python

ฉบับปรับปรุง

พิมพ์สีทั้งเล่ม

อ่าน Code
สีเหมือนหน้าจอ

- Python เบื้องต้นโดยใช้ Jupyter Notebook
- เขียนโปรแกรม Graphical User Interface (GUI)
- Object-Oriented Programming (OOP)
- เชื่อมต่อฐานข้อมูล MariaDB
- Django Web Framework

ใช้ได้ทันทีไม่ต้องติดตั้ง

ดาวน์โหลด code ตัวอย่าง ได้ที่
provision.co.th/python2020

สารบัญ

CHAPTER

01 แนะนำภาษาไพธอน (Introduction to Python)

ประวัติภาษาไพธอน.....	11
การทำงานของภาษาไพธอน.....	13
ข้อดีของภาษาไพธอน.....	14
ความสามารถของภาษาไพธอน.....	15
ทฤษฎีบทที่เลือกใช้ภาษาไพธอน	
พัฒนาโปรแกรม.....	16
สรุปก่อนจบบท.....	16
แบบฝึกหัดท้ายบท.....	16

CHAPTER

02 แนะนำเครื่องมือ พัฒนาโปรแกรม ด้วยภาษาไพธอน

รู้จักกับเครื่องมือ Jupyter Notebook.....	17
รู้จักกับหน้าตาเครื่องมือ Jupyter Notebook.....	18
เริ่มต้นใช้จupyter Notebook.....	19
แนะนำเมนูต่างๆ ก่อนเขียนคำสั่งโปรแกรม.....	21
การใช้เครื่องมือ Jupyter Notebook	
เขียนภาษาไพธอน.....	22
การขอความช่วยเหลือ (Help).....	25
การ Download และ Upload ไฟล์.....	26
ประมวลผลคำสั่งผ่านคีย์ลัด (Shortcut Key).....	29
การใช้เครื่องมือ PyCharm เขียนโปรแกรม	
ภาษาไพธอน.....	30
การแสดงผลและการรับข้อมูล.....	35
การแสดงผลออกทางจอภาพ.....	35
การรับข้อมูล.....	36
การเขียนคำอธิบายโปรแกรม (Comment).....	38
สรุปก่อนจบบท.....	39
แบบฝึกหัดท้ายบท.....	39

CHAPTER

03 ตัวแปร ชนิดข้อมูล นิพจน์ และตัวดำเนินการ (Variable Data Type, Expression and Operator)

การตั้งชื่อตัวแปรในภาษาไพธอน.....	40
การประกาศตัวแปร (Declaration).....	41
ตัวแปรชนิดค่าคงที่ (Constant).....	42
ชนิดข้อมูลจำนวนเต็ม (Integer).....	42
ชนิดข้อมูลจำนวนทศนิยม (Float).....	44
ชนิดข้อมูลจำนวนเชิงซ้อน (Complex).....	45
ชนิดข้อมูลตรรกะ (Boolean).....	46
ชนิดข้อมูลสายอักขระหรือสตริง (String).....	47
การแปลงชนิดข้อมูล (Data Type Conversion).....	47
การกำหนดค่าให้กับตัวแปร.....	48
การตรวจสอบชนิดข้อมูล.....	50
นิพจน์ (Expressions).....	51
ตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์ (Arithmetic Operator).....	51
ตัวดำเนินการเปรียบเทียบ (Comparison Operator).....	52
ตัวดำเนินการกำหนดค่า (Assignment Operator).....	53
ตัวดำเนินการตรรกศาสตร์ (Logical Operator).....	54

ตัวดำเนินการระดับบิต (Bitwise Operator).....	55
ตัวดำเนินการตรวจสอบสมาชิก (Membership Operator).....	56
ตัวดำเนินการเอกลักษณ์ (Identity Operator).....	57
ลำดับความสำคัญตัวดำเนินการ (Operator Precedence)	57
สรุปก่อนจบบท.....	59
แบบฝึกหัดท้ายบท.....	59

CHAPTER
04 ชนิดข้อมูลสตริง (String)

รู้จักกับชนิดข้อมูลสตริง (String)	60
การเชื่อมต่อสตริง	62
การเข้าถึงตำแหน่งตัวอักษรในชนิดข้อมูลสตริง (Indexing String Operator).....	63
การควบคุมแสดงผลทางจอภาพ (Control output)	68
การจัดรูปแบบแสดงผล (formatting).....	67
การจัดรูปแบบแสดงผลด้วย f-string	72
การจัดตำแหน่งแสดงผลข้อความ.....	73
เมธอดที่ใช้กับชนิดข้อมูลกลุ่มอักขระหรือสตริง.....	74
เมธอดการเปลี่ยนลักษณะสตริง	74
เมธอดการจัดตำแหน่งสตริง	75
เมธอดสำหรับตรวจสอบสตริง.....	76
เมธอดสำหรับการนับค่า ก็นิทา และอักขระสตริง	77
เมธอดสำหรับรวม แยก และตัดสตริง.....	78
การดำเนินการกับชนิดข้อมูลอักขระหรือสตริง (String Operation)	79
สรุปก่อนจบบท.....	80
แบบฝึกหัดท้ายบท.....	81

CHAPTER
05 โครงสร้างข้อมูลภาษาไพธอน (Python Data Structure)

รู้จักกับชนิดข้อมูลลิสต์ (List).....	82
การเข้าถึงตำแหน่งข้อมูลของชนิดข้อมูลลิสต์.....	83
เมธอดและฟังก์ชันที่ใช้กับชนิดข้อมูลลิสต์.....	84
การดำเนินการกับชนิดข้อมูลลิสต์	87
รู้จักกับชนิดข้อมูลทิวเปิล (Tuple).....	88
เมธอดและฟังก์ชันที่ใช้กับชนิดข้อมูลทิวเปิล	89
การดำเนินการกับชนิดข้อมูลทิวเปิล.....	90
รู้จักกับชนิดข้อมูลดิกชันนารี (Dictionary).....	91
เมธอดและฟังก์ชันที่ใช้กับชนิดข้อมูลดิกชันนารี.....	92
การดำเนินการกับชนิดข้อมูลดิกชันนารี	94
รู้จักกับชนิดข้อมูลเซต (Set).....	95
เมธอดและฟังก์ชันที่ใช้กับชนิดข้อมูลเซต.....	96
การดำเนินการกับชนิดข้อมูลเซต	98
การแปลงชนิดข้อมูลลิสต์ ทิวเปิล ดิกชันนารี และเซต	99
สรุปก่อนจบบท.....	10
แบบฝึกหัดท้ายบท.....	10

CHAPTER 06 คำสั่งควบคุมทิศทางการทำงานโปรแกรม (Control Statement)

การเขียนคำสั่งโปรแกรมควบคุมทิศทางการทำงานแบบลำดับ (Sequence Control Statement)	104
การเขียนคำสั่งโปรแกรมควบคุมการทำงานแบบมีเงื่อนไข (Condition Control Statement)	106
คำสั่งโปรแกรมควบคุมการทำงานแบบมีเงื่อนไขด้วย if	106
คำสั่งโปรแกรมควบคุมการทำงานแบบมีเงื่อนไขแบบ if...else	109
คำสั่งโปรแกรมควบคุมการทำงานแบบมีเงื่อนไขแบบ if...else...else	110
คำสั่งโปรแกรมควบคุมการทำงานแบบมีเงื่อนไขแบบ nested if	112
คำสั่งโปรแกรมควบคุมการทำงานแบบทำซ้ำ (Iteration Control Statement)	115
คำสั่งโปรแกรมควบคุมการทำงานแบบทำซ้ำด้วย while (while loop)	115
การใช้คำสั่ง else ร่วมกับคำสั่งวนซ้ำ while	118
คำสั่งโปรแกรมควบคุมการทำงานแบบวนซ้ำด้วย for (for loop)	119
การใช้คำสั่ง else ร่วมกับคำสั่งทำซ้ำ for	121
การใช้คำสั่งทำซ้ำ while และ for ซ้อนกัน (nested loop)	122
การใช้คำสั่งทำซ้ำ while ซ้อน while (nested while)	122
การใช้คำสั่งทำซ้ำ for ซ้อน for (nested for)	123
การใช้คำสั่งทำซ้ำ for ซ้อน while	124
การควบคุมการทำงานซ้ำด้วยคำสั่ง break, continue และ pass	127
สรุปก่อนจบบท	131
แบบฝึกหัดท้ายบท	131

CHAPTER 07 การจัดการข้อผิดพลาด (Exceptions Handling)

ประเภทของ Exception ในภาษาไพธอน	134
การตรวจจับข้อผิดพลาดประเภท Exception ...	135
การใช้คำสั่ง try...except ตรวจจับประเภท Exception	135
การใช้คำสั่ง try...except ตรวจจับ Exception หลายตัว	137
การใช้คำสั่ง try...except...else ตรวจจับประเภท Exception	138
การใช้คำสั่ง try...except...finally ตรวจจับประเภท Exception	139
การใช้คำสั่ง try...except ซ้อนกัน เพื่อตรวจจับประเภท Exception	141
การสร้างข้อความแจ้งเตือนข้อผิดพลาดด้วยคำสั่ง raise exception	142
การสร้างและเรียกใช้งาน Exception ที่สร้างขึ้นเอง (User-defined Exception)	143
การยืนยันความถูกต้อง (Assertion)	145
สรุปก่อนจบบท	146
แบบฝึกหัดท้ายบท	147

08 การจัดการกับไฟล์

(File I/O)

โหมดของไฟล์ (File mode).....	148
โหมดไฟล์ข้อความ (Text File Mode).....	148
โหมดไฟล์ไบนารี (Binary File Mode).....	149
เมธอดสำหรับจัดการกับไฟล์.....	150
การอ่านและเขียนไฟล์ไบนารี (Read/Write Binary File).....	155
เมธอดสำหรับการจัดการไดเรกทอรี (Directory Methods).....	156
การตรวจสอบการจัดการไฟล์และไดเรกทอรี.....	157
การอ่านและเขียนไฟล์ด้วยคำสั่ง with.....	158
การจัดการกับไฟล์ csv.....	161
การอ่านรูปแบบไฟล์ JSON.....	164
สรุปก่อนจบบท.....	166
แบบฝึกหัดท้ายบท.....	166

09 การเขียนโปรแกรม

กับฐานข้อมูล

(Database Programming)

ขั้นตอนการติดตั้งฐานข้อมูล MariaDB (Installing MariaDB Database).....	167
การเข้าใช้งานและกำหนดรหัสผ่าน ฐานข้อมูล MariaDB.....	172
ติดตั้งโมดูลเชื่อมต่อระหว่าง MariaDB กับภาษาไพธอน.....	176
การเชื่อมต่อฐานข้อมูล MariaDB กับภาษาไพธอน.....	177
การสร้างฐานข้อมูลและตารางจัดเก็บข้อมูลฐาน.....	178
การสร้างฐานข้อมูล (Create Database).....	179
การสร้างตาราง (Create Table).....	181
การเพิ่มข้อมูล (Insert data).....	183
การค้นหาคำข้อมูลด้วยคำสั่ง SELECT.....	187
การแสดงผลข้อมูลในตารางแบบมีเงื่อนไข.....	190
การแสดงผลข้อมูลจากหลายตาราง.....	191
การปรับปรุงแก้ไขข้อมูลในตาราง ด้วยคำสั่ง Update.....	193
การลบข้อมูลในตารางด้วยคำสั่ง Delete.....	194
การลบตารางข้อมูลและฐานข้อมูล ด้วยคำสั่ง DROP.....	195
การลบฐานข้อมูลด้วยคำสั่ง DROP.....	196
การใช้งานโปรแกรมฐานข้อมูล MariaDB ผ่าน Command line.....	197
สรุปก่อนจบบท.....	202
แบบฝึกหัดท้ายบท.....	202

CHAPTER
11

โมดูล แพคเกจ และการเรียกใช้งาน

(Module and Package in Python)

CHAPTER

10 ฟังก์ชัน (Functions)

การสร้างฟังก์ชันขึ้นมาใช้งานเอง (Creating Function) 204

 การสร้างฟังก์ชันที่ไม่มีพารามิเตอร์และรับค่า 204

 การสร้างฟังก์ชันที่มีพารามิเตอร์และรับค่า แต่ไม่มีการส่งค่ากลับ 205

 การสร้างฟังก์ชันที่ไม่มีพารามิเตอร์และรับค่า แต่มีการส่งค่ากลับ 205

 การสร้างฟังก์ชันที่มีพารามิเตอร์และรับค่า พร้อมทั้งมีการส่งค่ากลับ 206

อาร์กิวเมนต์และพารามิเตอร์ (Argument and Parameter) 206

รูปแบบการส่งค่าอาร์กิวเมนต์ให้กับ คำพารามิเตอร์ 208

 การส่งค่าอาร์กิวเมนต์แบบ Required arguments 208

 การส่งอาร์กิวเมนต์แบบ Keyword arguments 209

 การส่งอาร์กิวเมนต์แบบ Default arguments 210

 การส่งอาร์กิวเมนต์แบบ Variable-length arguments 210

การสร้างฟังก์ชันด้วยคำสั่ง lambda 211

ขอบเขตการเรียกใช้งานตัวแปร (Variable Scope) 212

ฟังก์ชัน Built-in ภาษาไพธอน (Built-in Function Python) 214

สรุปก่อนจบบท 218

แบบฝึกหัดท้ายบท 218

การตรวจสอบโมดูลในภาษาไพธอน (Calling Module in Python) 219

รูปแบบการเรียกใช้งานโมดูลและฟังก์ชัน 220

1. การใช้คำสั่ง import 220
2. การใช้คำสั่ง from ร่วมกับคำสั่ง import 221
3. การใช้คำสั่ง from ร่วมกับคำสั่ง import* 221
4. การใช้คำสั่ง import เปลี่ยนชื่อโมดูล ด้วยคำสั่ง as 222
5. การใช้คำสั่ง from ร่วมกับคำสั่ง import และคำสั่ง as 222

การสร้างโมดูลขึ้นใช้งาน 223

การสร้างแพคเกจ (Creating Packages) 225

โมดูลสำเร็จรูปในภาษาไพธอน 227

- โมดูลคณิตศาสตร์ (Mathematical Module) 227
- ค่าคงที่ในโมดูล math (Math Constants) 233
- โมดูล cmath 234

โมดูลแสดงพลวัตที่และเวลา (Date and Time Module) 236

- โมดูลปฏิทิน (calendar) 236
- โมดูลเวลา (time) 238

สรุปก่อนจบบท 241

แบบฝึกหัดท้ายบท 241

12 แนะนำการเขียนโปรแกรม GUI

รู้จักโมดูล tkinter, ttk และ widget..... 242

 โครงสร้างรูปแบบคำสั่งการสร้าง widget 244

การจัดวางตำแหน่ง widgets 245

 การจัดวางตำแหน่ง widgets ด้วยเมธอด grid()..... 245

 การจัดวางตำแหน่ง widgets ด้วยเมธอด pack()..... 247

 การจัดวางตำแหน่ง widgets ด้วยเมธอด place()..... 248

ค่ากำหนดพื้นฐานของ widget..... 250

 การกำหนดขนาด (Dimensions)..... 250

 การกำหนดตำแหน่งในระบบพิกัด (Coordinate system)..... 250

 การกำหนดสีให้กับ widget (Colors)..... 251

 การกำหนดคุณสมบัติรูปแบบตัวอักษร (Fonts)..... 252

การกำหนดรูปแบบ widget (Relief Styles) 253

การแสดงผล Bitmap UU widget 253

 การควบคุมตำแหน่งภายใน widget (Anchors)..... 254

 การแสดงผลตัวชี้เมาส์ widget (Cursors)..... 255

 การแสดงผลภาพ Image UU widget..... 256

รูปร่างหน้าตา widget ภายในคลาส tkinter..... 257

 การสร้างทาบเมต Canvas (มีอยู่ในเฉพาะคลาส tkinter เท่านั้น)..... 257

 การสร้างปุ่มเลือก Checkbutton widget..... 258

 การสร้างตัวเลือกสี Colorchooser widget..... 258

 การสร้างตัวเลือกด้วย Combobox widget (มีเฉพาะในคลาส ttk เท่านั้น)..... 259

 การสร้างช่องรับข้อความ Entry..... 259

 การสร้างไฟล์ด้วย Filedialog widget (มีเฉพาะในคลาส tkinter เท่านั้น)..... 260

 การสร้างทาบข้าง Frame widget..... 261

 การสร้างป้ายข้อความ Label widget..... 261

 การสร้างป้ายข้อความ LabelFrame..... 262

 การแสดงผลรายการข้อมูลด้วย Listbox widget (มีเฉพาะในคลาส tkinter เท่านั้น)..... 262

 การแสดงผลเมนูด้วย Menu widget (มีเฉพาะในคลาส tkinter เท่านั้น)..... 263

 การแสดงผลเมนูด้วย Menubutton widget..... 264

 การแสดงผลข้อความ แจ้งเตือนด้วย Message widget (มีเฉพาะในคลาส tkinter เท่านั้น)..... 264

 การแจ้งเตือนด้วย messagebox widget (มีเฉพาะในคลาส tkinter เท่านั้น)..... 265

 การสร้าง Notebook widget (มีเฉพาะในคลาส ttk เท่านั้น)..... 266

 การแบ่งส่วนขอบ Frame ด้วย PanedWindow widget..... 266

 การสร้าง Progressbar widget (มีเฉพาะในคลาส ttk เท่านั้น)..... 267

 การสร้างปุ่มตัวเลือกด้วย Radiobutton widget..... 268

 การสร้างตัวปรับเป็น-ลดขนาดด้วย Scale widget..... 269

 การสร้าง Scrollbar widget..... 269

 การสร้างตัวแบ่งส่วนด้วย Separator widget (มีเฉพาะในคลาส ttk เท่านั้น)..... 270

 การสร้างตัวปรับขนาดหน้าต่าง Sizingrip widget (มีเฉพาะในคลาส ttk เท่านั้น)..... 270

 การเพิ่มเข้าแบบด้วย Spinbox widget (มีเฉพาะในคลาส tkinter เท่านั้น)..... 271

 การสร้างกล่องข้อความด้วย Text widget (มีเฉพาะในคลาส tkinter เท่านั้น)..... 271

 การสร้างหน้าต่างอิสระด้วย Toplevel widget (มีเฉพาะในคลาส tkinter เท่านั้น)..... 272

 การสร้าง Treeview widget (มีเฉพาะในคลาส ttk เท่านั้น)..... 273

การจัดการกับเหตุการณ์และ การตอบสนองของ widget..... 274

สรุปก่อนจบบท 276

แบบฝึกหัดท้ายบท..... 276

13 เชื่อม GUI กับฐานข้อมูล

ออกแบบหน้าจอหลัก.....	277
คำสั่งโปรแกรมแสดงผล และจัดการข้อมูลอาจารย์ผู้สอน.....	278
ทดสอบการทำงานของโปรแกรม.....	283
การเพิ่มข้อมูล.....	283
การแก้ไขข้อมูล.....	284
การลบข้อมูล.....	286
การยกเลิกการเป็น admin หรือแก้ไขข้อมูล.....	287
การออกจากโปรแกรม.....	288
คำสั่งโปรแกรมแสดงผล และจัดการข้อมูลวิชาเรียน.....	289
สรุปก่อนจบบท.....	293
แบบฝึกหัดท้ายบท.....	293

14 แนะนำการเขียน โปรแกรมเชิงวัตถุ (Object-Oriented Programming: OOP)

ทำไมต้องเขียนโปรแกรมแบบ OOP.....	294
เริ่มต้นเขียนโปรแกรมแบบ OOP ด้วยภาษาไพธอน.....	295
การสร้าง class.....	295
การสร้างเมธอด (Method).....	296
การสร้างอินสแตนซ์ (Instance).....	297
การสร้างแอตทริบิวต์ (Attribute).....	299
และคอนสตรัคเตอร์ (Constructor).....	299
การสืบทอด (Inheritance).....	302
เมธอด <code>__str__()</code> และ <code>__repr__()</code>	305
การโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการ (Operator Overloading).....	306
การโอเวอร์โหลดฟังก์ชันเมธอด (Method Overloading).....	309
การห่อหุ้ม/ซ่อนข้อมูล (Data Encapsulation).....	310
สรุปก่อนจบบท.....	311

15 แนะนำการพัฒนาเว็บไซต์ ด้วย Django

ติดตั้ง Django Web Framework.....	313
องค์ประกอบ Django Web Framework.....	315
การสร้างแอปพลิเคชันด้วย Django Views.....	316
การสร้างแอปพลิเคชันด้วย Django Templates.....	319
เชื่อมต่อฐานข้อมูล MariaDB.....	324
สรุปก่อนจบบท.....	327

ติดตั้งเครื่องมือ พัฒนาโปรแกรม ภาษาไพธอน

ติดตั้งเครื่องมือ Jupyter notebook บนระบบปฏิบัติการ Windows 10.....	328
การเข้าใช้งาน Jupyter Notebook.....	332
ติดตั้งโปรแกรม PyCharm.....	335
เริ่มใช้งานโปรแกรม PyCharm.....	338

